

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Dosarul nr.3-1814/2019

CONSILIUL JUDECĂTORIILOR JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL RÎȘCANI
Data 30.07.2020
leșire Nr. 11893
"30" of 2020

Curtea Constituțională a RM
MD-2004, mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), vă expediază cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate + sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.123, alin.(2) CPC, prezentată în conformitate cu art.12¹ a CPC al RM, de avocatul Zama Vitalie în pricina la acțiunea lui Popovici Valeriu împotriva Primăriei mun.Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Rodița Pavel, Rodița Eugen, terți SA "Moldova Agroinbank", Agenția Servicii Publice privind anularea actelor administrative.

- Anexă: 1.scrisoare de însoțire din 30.07.2020 – 1 filă;
2. cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate potrivit art. 12¹ a CPC al RM + sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 19 file;
3.copia încheierii nr.3-1814/19 din 29.07.2020 – 3 file;

Judecător

Irada Secieru

Ex: Veronica Ioniță

09:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1369
"10" "08" 2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SEIZARE
PRIVIND EXCEȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței
Explicative)

12. Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Conținutul prevederilor contestate:

Codul de procedură civilă

Art. 123 alin. (2) “Faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.”.

Prevederile art. 123 alin. (2) Codul de procedură civilă contravin prevederilor Constituției RM, art. 1 alin. (3), art. 4 alin. (2), art. 20, art. 23, art. 54 alin. (2), art. 114 și art. 116; și, de asemenea, contravin prevederilor art. 6 din Convenția Europeană.

Dacă este necesar, continuați pe
separată

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT
DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

Pe rolul judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani se află cauza în contencios administrativ la acțiunea lui Popovici Valeriu către Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău „privind anularea deciziei nr. 14/21 din 08 iunie 2001”.

Prin hotărârea judecătoriai Centru, mun. Chișinău din 01 aprilie 2016 a fost respinsă ca tardivă cererea de chemare în judecată a lui Popovici Valeriu către Primăria mun. Chișinău „privind anularea deciziei nr. 14/21 din 08 iunie 2001”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017 a fost casată hotărârea judecătoriai Centru, mun. Chișinău din 01 aprilie 2016, cu restituirea cauzei la rejudicare în prima instanță.

În decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017 s-a reținut următoarea motivare:

45. Cu referire la caz, se constată că, reclamantul XXXXXXXXXX a făcut cunoștință cu decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 14/21 din XXXXXXXXXX la data de 17 martie 2014, și prin urmare, termenul de depunere a cererii prelabile urmează a fi calculat anume de la această dată, în situația în care la dosar nu există alte date ce ar confirma când reclamantul a primit copia deciziei contestate.

46. Având în vedere aceste constatări, Colegiul conchide că, XXXXXXXXXX a respectat termenul de depunere a cererii prelabile, și astfel, instanța de fond urma să se expună asupra temeiniciei acțiunii în fond.

47. Mai mult, se constată că, prima instanță a invocat că, XXXXXXXXXX a omis și termenul de depunere a acțiunii în instanță, prevăzut la art. 17 din Legea contenciosului administrativ, însă, această concluzie a instanței este una eronată, de vreme ce materialele dosarului denotă că, XXXXXXXXXX a depus cererea prelabilă la data de 11 aprilie 2014, a primit răspuns la cererea sa la data de 22 aprilie 2014, iar cererea de chemare în judecată a depus-o la 16 mai 2014.

48. Prin urmare, Colegiul concluzionează că XXXXXXXXXX a respectat termenul de depunere a cererii de chemare în judecată în instanță, iar cauza urma a fi soluționată în fond.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.

Prin efectul prevederilor art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilăului Rodița Pavel i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil - dreptul la o instanță independentă și imparțială; în același timp prevederile contestate nu corespund exigențelor de previzibilitate, calitatea legii.

Reglementările din Constituția Republicii Moldova:

„Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate” [art. 1 alin. (3)];

„Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.” [art. 4 alin. (2)];

„Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție” [art. 20 alin. (1) și (2)];

„Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.” [art. 23 alin. (2)];

„Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.” [art. 54 alin. (2)];

„Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.” [art. 114];

„Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.” [art. 116 alin. (1)];

Reglementările din Convenția Europeană:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...” [art. 6 § 1].

Prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă contravin prevederilor Constituției RM, art. 1 alin. (3), art. 20, art. 23, art. 54 alin. (2) și art. 114 și art. 116; și, de asemenea, contravin prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, din motivele care urmează.

Hotărârea Curții Constituționale din 22 mai 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul de procedură penală (intima convingere a judecătorului)

Independența judecătorului

37. Buna funcționare a autorității judecătorești reprezintă un factor de primă importanță în mecanismul statal de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Acest fapt impune asigurarea autonomiei și independenței puterii judecătorești.

38. Astfel, dispozițiile constituționale privind separația puterilor în legislativă, executivă și judecătorească (art.6), privind independența, imparțialitatea și inamovibilitatea judecătorilor instanțelor judecătorești (art.116 alin.(1)), privind stabilirea prin lege organică a organizării instanțelor judecătorești, a competenței acestora și a procedurii de judecată (art.115 alin.(4)) definesc statutul juridic al judecătorului în Republica Moldova și *consacră justiția ca o ramură independentă a puterii de stat.*

39. Independența sistemului judiciar în ansamblul său garantează și independența individuală a judecătorilor. Aceasta trebuie să existe în raport cu societatea în general și cu părțile din orice litigiu asupra căruia judecătorii trebuie să se pronunțe.

40. Astfel, în jurisprudența sa anterioară, Curtea a evidențiat că independența puterii judecătorești are atât o componentă obiectivă – caracteristică indispensabilă a puterii judecătorești, cât și o componentă subiectivă, care privește dreptul persoanei de a își stabili drepturile și libertățile de către un judecător independent. Fără judecători independenți, nu se poate vorbi despre o veritabilă garantare a drepturilor și libertăților. În consecință, independența justiției nu este un scop în sine, nu este un privilegiu personal al judecătorului, ci este o garanție împotriva presiunilor exterioare la luarea deciziilor, fiind justificată de necesitatea de a permite judecătorilor să-și îndeplinească rolul lor de gardieni ai drepturilor și libertăților omului (HCC nr. 22 din 5 septembrie 2013).

41. Este axiomatic faptul că la soluționarea unei cauze un judecător nu acționează la ordinele sau instrucțiunile nici unui terț din interiorul sau din exteriorul sistemului judiciar.

42. Prin urmare, Curtea a reținut că principiul independenței judecătorilor presupune că *judecătorii trebuie să ia decizii în deplină libertate* și să acționeze fără restricții și fără a fi obiectul unor influențe, presiuni, amenințări sau intervenții nelegale, directe sau indirecte, indiferent din partea cărei persoane vin și sub ce motiv (HCC nr. 22 din 5 septembrie 2013).

43. Curtea reține că o serie de instrumente juridice internaționale au consacrat și au dezvoltat statutul și drepturile magistraților, garanțiile independenței acestora, pornind de la rolul justiției în apărarea statului de drept.

44. Astfel, potrivit Principiilor de la Bangalore, „Judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv” (Rezoluția ONU 2003/43 din 29 aprilie 2003).

45. În „Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile” s-a stabilit că „scopul independenței, astfel cum este prevăzut în articolul 6 al Convenției, este de a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental *de a fi examinat cazul său în mod echitabil, având la bază doar aplicarea dreptului și fără nici o influență nepotrivită*”.

46. De asemenea, în Recomandarea CM/Rec(2010)12 se menționează că „judecătorii trebuie să aibă puteri suficiente și să fie în măsură să le exercite pentru a-și îndeplini sarcinile lor și pentru a menține autoritatea lor și prestigiul instanței. Toate persoanele care au legătură cu un caz, inclusiv organismele publice sau reprezentanții lor, trebuie să se supună autorității judecătorului”.

Imparțialitatea judecătorului

47. Imparțialitatea este calitatea fundamentală a unui judecător și reprezintă atributul esențial al justiției. Astfel, prin jurământul pe care-l depun înainte de a începe să-și exercite atribuțiile, judecătorul se obligă să respecte Constituția și legile țării, drepturile și libertățile omului, să-și îndeplinească cu onoare, conștiință și *fără părtinire atribuțiile ce îi revin*.

48. O justiție imparțială presupune că judecătorul trebuie să judece cauza în mod obiectiv, *în numele legii*, astfel cum prevede art. 114 din Constituție.

49. De asemenea, Curtea reține că principiul imparțialității instituie obligația judecătorului de a soluționa cauzele fără părtinire, asigurând astfel egalitatea cetățenilor în fața legii, consacrată de art. 16 din Constituție.

50. Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a statuat în Avizul nr. 3 din 2002 că încrederea publică și respectul pentru sistemul juridic sunt garanțiile eficienței sistemului juridic. Prin urmare, judecătorii ar trebui să își îndeplinească îndatoririle fără favoritisme și fără a da dovadă de prejudecăți sau idei preconcepute.

51. De asemenea, CCJE a menționat că judecătorii trebuie de asemenea să își îndeplinească funcțiile cu respectul cuvenit principiului tratamentului egal al părților, evitând discriminările, păstrând echilibrul între părți

și asigurându-se că fiecare este audiată în mod corect.

52. În acest sens, și Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a statuat în Recomandarea CM/Rec(2010)12 că judecătorii trebuie să protejeze drepturile și libertățile tuturor persoanelor, în mod egal, cu respectarea demnității lor în desfășurarea procedurilor judiciare. De asemenea, judecătorii ar trebui să acționeze și să fie percepuți ca acționând liber de orice influență externă nepotrivită în procedurile judiciare.

53. Cu referire la garanțiile unui proces echitabil Curtea Europeană a stabilit că imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere (hotărârea *Demicoli v. Malta* din 27 august 1991).

54. Totodată, imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară, în schimb, aprecierea obiectivă a imparțialității constă în analiza dacă anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate.

55. Curtea reține că independența și imparțialitatea judecătorilor se află într-o strânsă legătură și se consolidează reciproc, deoarece judecătorul care nu este independent nu poate prin definiție să fie imparțial.

56. Relația de interdependență dintre imparțialitatea și independența judecătorilor este reflectată și în Recomandarea CM/Rec(2010)12, potrivit căreia *independența judecătorilor trebuie să fie considerată ca o garanție a libertății, a respectării drepturilor omului și a aplicării imparțiale a legii*. Imparțialitatea și independența judecătorilor sunt esențiale pentru a garanta egalitatea părților în fața instanțelor.

57. De asemenea, *judecătorii trebuie să beneficieze de libertate neîngrădită de a soluționa în mod imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor*.

58. În acest sens, și Comisia de la Veneția a declarat că „*un judecător este liber să își expună opinia, să stabilească faptele și să aplice legea în toate problemele conform propriei sale convingeri și nu este obligat să se justifice în fața nimănui, nici chiar în fața altor judecători și/sau președintele instanței, pentru modul în care a înțeles legea și a stabilit faptele. Acestea sunt garanțiile de bază care să asigure independența judecătorului de a judeca cauzele cu imparțialitate, conform conștiinței sale și interpretării pe care a dat-o faptelor, și în conformitate cu legea aplicabilă*” (CDL-AD (2013) 005, pct. 21).

59. Suplimentar, Comisia de la Veneția a menționat că „*Sistemele juridice europene sunt foarte variate în ceea ce privește rolul atribuit judecătorului în raport cu organul legislativ, precum și părțile în proces. În sistemele juridice europene există, de asemenea, diferite tehnici de creație legislativă, variind de la coduri detaliate și complexe până la sisteme juridice cu prevederi mai deschise, care lasă judecătorului mai mult spațiu de interpretare. Cu toate acestea, întotdeauna va exista un anumit element de discreție la interpretarea legilor, stabilirea faptelor și aprecierea probelor. Aceasta este esența funcției judiciare și reprezintă un element de bază al independenței judecătorului*” (CDL-AD (2017) 002, pct. 31).

60. În contextul celor menționate, Curtea reține că independența judecătorească impune condiția ca fiecare judecător să beneficieze de libertate profesională în aplicarea imparțială a legii, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual, după propria convingere.

Aplicarea principiilor în prezenta speță

Reiterăm poziția Înaltei Curți precum că „*judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria lui convingere*” și că „*libera apreciere a probelor este strâns legată de regula cercetării sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei și probelor*.”

În speță, atât autoritatea publică, cât și persoana terță, invocă tardivitatea acțiunii înaintate de către oponent; de altfel, inclusiv și instanța de fond, în hotărârea sa din 01 aprilie 2016, a respins acțiunea respectivă ca tardivă.

Cu toate acestea, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017, instanța de judecată, prin decizie irevocabilă, a constatat că termenele nu sunt expirate și acțiunea nu poate fi respinsă ca tardivă.

În virtutea reglementărilor din art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, judecătorul care examinează la momentul actual acțiunea reclamantului este ținut/legat de soluția și constatările enunțate mai sus din decizia

Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2017, și ca consecință nu mai poate constata eventuala tardivitate a acțiunii reclamantului și ca efect îi este afectată imparțialitatea și independența acestuia, or nu poate examina situația din speță și sub aspectul tardivității.

În final concluzionăm, că prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă sunt contrare prevederilor Constituției Republicii Moldova, în particular prevederilor art. 114 și 116, și Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale, dreptul la un proces echitabil – dreptul la o instanță independentă și imparțială, în măsura în care se interpretează că și deciziile de trimitere la rejudecare sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza.

Hotărârea Curții Constituționale din 06 martie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 10 pct. 4 și pct. 5 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

44. Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Curtea reiterează importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

45. Curtea menționează că exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

46. În acest context, Curtea reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

47. Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

48. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”

49. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.

50. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann v. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80).

51. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

52. Prin urmare, Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

Aplicarea principiilor nominalizate situației din speță

Prevederile contestate din art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă stabilesc că - *Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici*

nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În același timp potrivit prevederilor art. 254 Cod de procedură civilă –

(2) Rămân irevocabile hotărârile judecătorești:

a) emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare;

a¹) emise în primă instanță, contestate cu apel, fără drept de recurs;

b) emise de instanța de apel, după expirarea termenului de recurs, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare;

c) emise de instanța de recurs, după examinarea recursului.

Situația din speță nu este reglementată de prevederile art. 254 din Cod de procedură civilă și nu se regăsește în textul cu lista exhaustivă a deciziilor „irevocabile”; în particular, decizia de trimitere la rejudecare a cauzei, care nu se supune nici unei căi de atac, fiind irevocabilă.

Corespunzător suntem în prezența unor norme care vin cu soluții și exemple diferite și contradictorii pentru una și aceeași situație, astfel că pe de o parte, o normă instituie obligativitatea respectării unei soluții judiciare irevocabile, iar o altă normă nici nu reglementează asemenea fel de decizii, de trimitere la rejudecare, ca fiind irevocabile.

În concluzie, normele contestate nu corespund exigențelor de calitate. În particular, textele legislative nu corespund principiului unității materiei legislative și corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

În final, având în vedere că normele contestate nu sunt previzibile și clare, ceea ce constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise, aceste norme urmează a fi declarate neconstituționale.

Sesizarea Curții Constituționale

Potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Excepția de neconstituționalitate constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului persoanei, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative.

Potrivit art. 134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Iar potrivit art. 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notii Explicative)

15. Din considerentele menționate supra solicităm exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Dacă este necesar, continuați pe o filă separată

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Notița
Explicativă)

16. Curtea Constituțională nu a exercitat anterior controlul constituționalității prevederilor art. 123 alin. (2), Cod de procedură civilă.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

- 17. a)materialele cauzei pendinte.....
- b).....
- c)
.....

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(A se vedea capitolul VIII al Notiței
Explicative)

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Loculmun. Chișinău.....

Data20.07.2020.....

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Dosarul nr.3-1814/2019 (20-3-1885-22032017)

ÎNCHEIERE

29.07.2020

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani

Instanța în componență

Președintele ședinței Iraida Secrieru

Grefier Veronica Ioniță, Lilia Burcă-Carabet

examinând demersul avocatului Zama Vitalie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în pricina la acțiunea lui Popovici Valeriu împotriva Primăriei mun.Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Rodița Pavel, Rodița Eugen, terți SA”Moldova Agroinbank”, Agenția Servicii Publice privind anularea actelor administrative

constată

În procedura judecătorei Chișinău sediul Rîșcani se află cauza la cererea lui Popovici Valeriu împotriva Primăriei mun.Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Rodița Pavel, Rodița Eugen, terți SA”Moldova Agroinbank”, Agenția Servicii Publice privind anularea deciziei nr.14/21 din data de 08.06.2001 a Consiliului mun.Chișinău, în partea ce ține de autentificarea dreptului deținătorului de teren asupra lotului de pământ din str.Poștei 15, mun.Chișinău, pe lângă casa de locuit particulară beneficiarului Rodița Pavel Alexei; anularea parțială a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.0100411270 eliberat în baza deciziei nr.14/21 din data de 08.06.2001 din data de 26.02.2002, în partea stabilirii suprafeței de 0,048 ha și a hotarelor indicate în plan; modificarea hotarelor terenului din str.Poștei 15, mun.Chișinău în limita hotarelor real existente la data de 08.06.2001 cu luarea în considerație a normelor de drept și construcțiilor real existente la data de 08.06.2001 din str.Poștei 17, mun.Chișinău.

În ședința de judecată din data de 20.07.2020, reprezentantul terțului a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.123, alin.(2)CPC.

Reprezentantul reclamantului – Vladimirov Natalia în ședința de judecată s-a prezentat, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate nu a susținut și a invocat existența deja a unei hotărâri a Curții Constituționale referitor la norma data – decizia de inadmisibilitate din data de 09.02.2018.

Celelalte părți în ședința de judecată nu s-au prezentat.

Verificând sesizarea înaintată prin prisma art.195 Cod administrativ, în coraborare cu art.12/1 CPC, instanța de judecată o va admite și va sesiza Curtea Constituțională referitor la expunerea asupra constituționalității art.123, alin.(2), CPC, din următoarele considerente.

Inițial se indică că, prezenta cauză este înaintată în procedura contenciosului administrativ.

În conformitate cu art.257, alin.(1) Cod administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019. Cu mențiunea de la alin.(3), art.258 CA că, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

În conformitate cu art.195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Respectiv, odată ce codul administrativ ce reglementează litigiul în speță, nu cuprinde instituția excepției de neconstituționalitate, prin prima art.195 Cod administrativ, urmează să se aplice prevederile procesual civile.

Astfel, în conformitate cu art.12¹ Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea uni cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile. Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În speță, s-a stabilit că, pe rolul judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani se află cauza la cererea lui Popovici Valeriu împotriva Primăriei mun.Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Rodița Pavel, Rodița Eugen, terți SA”Moldova Agroinbank”, Agenția Servicii Publice privind anularea deciziei nr.14/21 din data de 08.06.2001 a Consiliului mun.Chișinău, în partea ce ține de autentificarea dreptului deținătorului de teren asupra lotului de pămînt din str.Poștei 15, mun.Chișinău, pe lângă casa de locuit particulară beneficiarului Rodița Pavel Alexei; anularea parțială a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr.0100411270 eliberat în baza deciziei nr.14/21 din data de 08.06.2001 din data de 26.02.2002, în partea stabilirii

suprafeței de 0,048 ha și a hotarelor indicate în plan; modificarea hotarelor terenului din str.Poștei 15, mun.Chișinău în limita hotarelor real existente la data de 08.06.2001 cu luarea în considerație a normelor de drept și construcțiilor real existente la data de 08.06.2001 din str.Poștei 17, mun.Chișinău.

În cadrul examinării cauzei, avocatul Zama Vitalie a înaintat demers privind sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.123, alin.(2) CPC.

Conform normei art.12/1CPC, se implică condițiile pentru admiterea unei cereri de ridicare a excepției de neconstituționalitate. Astfel, se constată că, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată/invocată de către una din părțile procesului; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, ori, constatările anterioare referitor la anumite aspecte de procedură urmează a fi apreciate de instanța de judecată prin prisma art.123 CPC, cu reținerea și/sau nu acestora. Mai ales că, este vorba de posibilitatea și /sau nu de a reexamina chestiunea ce ține de termenii de procedură, care determină ad/inadmisibilitatea acțiunii. Totodată, se indică că, nu există o hotărâre a Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității art.123, alin.(2),CPC. Aceasta în situația în care conform actului invocat de reprezentantul reclamantului se vizează o decizie de inadmisibilitate referitor la norma dată, dar nu pe fond. Precum și soluția conform deciziei din data de 09.02.2018 a Curții Constituționale vizează argumentele conform sesizării pe cauza dată, care sunt diferite de cele invocate în speță, iar în așa măsură instanța nu poate aprecia lipsa criteriului dat.

Considerând că, sunt întrunite cumulativ condițiile date, instanța va sesiza Curtea Constituțională pentru a se expune conform sesizării avocatului Zama V.

În conformitate cu art.12/1 CPC, 195, 230 Cod administrativ, instanța de judecată

dispune

Demersul avocatului Zama Vitalie privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în pricina la acțiunea lui Popovici Valeriu împotriva Primăriei mun.Chișinău, Consiliului mun. Chișinău, Rodița Pavel, Rodița Eugen, terți SA”Moldova Agroinbank”, Agenția Servicii Publice anularea actelor administrative, se admite.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art.123, alin.(2) CPC.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței
judecător

Irida Secrieru